

Przemysław Deszczyński

Międzynarodowe stosunki polityczne

Wydawnictwo
Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu

Poznań 2012

Recenzent
prof. zw. dr hab. Kazimierz Pająk

Projekt okładki
Martyna Dawidziak

Redakcja
Marzenna Plewa-Dziurdzia

Redakcja techniczna i łamanie
Elżbieta Turzyńska

Kopiowanie i przetwarzanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu, 2012

ISBN 978-83-7205-309-1

WYDAWNICTWO
WYŻSZEJ SZKOŁY BANKOWEJ W POZNANIU
al. Niepodległości 2, 61-874 Poznań
tel. 61 655 33 99, tel./faks 61 655 33 97
e-mail: wydawwsb@wsb.poznan.pl, dzialhandlowy@wsb.poznan.pl
www.wydawnictwo.wsb.poznan.pl

Druk i oprawa: Zakład Poligraficzno-Wydawniczy M-Druk
Wagrowiec, ul. Konopnickiej 50, tel. 67 268 57 37

Spis treści

Wstęp	9
-------------	---

Część I. System międzynarodowych stosunków politycznych – podstawowe pojęcia

Rozdział I. Czynniki międzynarodowych stosunków politycznych	19
---	----

1. Pojęcie stosunków międzynarodowych	19
2. Czynniki stosunków międzynarodowych	22
2.1. Czynniki warunkujące	23
2.1.1. Czynniki geograficzny	24
2.1.2. Czynniki demograficzny	25
2.1.3. Czynniki narodowy	27
2.1.4. Czynniki religijny i ideologiczny	30
2.2. Czynniki realizujące	33
2.2.1. Czynniki ekonomiczny	33
2.2.2. Czynniki technologiczny	35
2.2.3. Czynniki militarny	37
2.2.4. Czynniki prawny	40

Rozdział II. Typologia stosunków międzynarodowych	45
---	----

1. Typy I generacji	46
1.1. Hellenistyczny	46
1.2. „Pax Romana”	46
1.3. Zinstytucjonalizowanego chrześcijaństwa	47
2. Typy II generacji	48
2.1. Klasyczny	48
2.2. „Równowagi niedoskonałej”	49
3. Typy III generacji	51
3.1. Bipolarny	51
3.2. „Pax Americana”	57

Rozdział III. Sposoby i środki działania w stosunkach międzynarodowych	61
1. Dyplomacja	61
1.1. Geneza i pojęcie dyplomacji	61
1.2. Służba dyplomatyczna i jej funkcje	64
2. Środki militarne	72
3. Środki ekonomiczne	77
4. Międzynarodowa opinia publiczna	80

Część II. Uczestnicy stosunków międzynarodowych

Rozdział I. Państwo w stosunkach międzynarodowych	87
1. Deterytorialność praw państwa	88
2. Deterytorialność obowiązków państwa	92
3. Deterytorialność własności	95
4. Deterytorialność produkcji	97
5. Deterytorialność świadczenia usług	100
Rozdział II. Kraje rozwijające się w stosunkach międzynarodowych	103
1. Pojęcie krajów rozwijających się	104
1.1. Pojęcie krajów rozwijających się – kryterium polityczne	105
1.2. Pojęcie krajów rozwijających się – kryterium dualizmu	107
1.2.1. Dualizm ekonomiczny	109
1.2.2. Dualizm polityczny	112
1.2.3. Dualizm społeczny	113
2. Cele polityczne krajów rozwijających się	115
3. Cele ekonomiczne krajów rozwijających się	121
4. Kraje rozwijające się w stosunkach międzynarodowych po upadku ZSRR	124
Rozdział III. Unia Europejska	131
1. Geneza i zasady funkcjonowania Wspólnot Europejskich	132
2. Organy Wspólnot Europejskich	137
2.1. Parlament Europejski	138
2.2. Rada Europejska	142
2.3. Rada Unii Europejskiej	144
2.4. Komisja Europejska	146
2.5. Europejski Trybunał Sprawiedliwości	149
2.6. Rzecznik Praw Obywatelskich	150
3. System partyjny, partie, grupy nacisku i interesów	151
4. System prawa wyborczego	154

<i>Spis treści</i>	7
Rozdział IV. Międzynarodowe organizacje pozarządowe	157
1. Geneza międzynarodowych organizacji pozarządowych	158
2. Przesłanki funkcjonowania międzynarodowych organizacji pozarządowych	161
3. Pojęcie międzynarodowych organizacji pozarządowych	166
4. Klasyfikacja międzynarodowych organizacji pozarządowych	169
4.1. System społeczno-polityczny	171
4.2. System ekonomiczny w skali makro-, mezo- i mikroekonomicznej	171
5. Działalność wybranych międzynarodowych organizacji pozarządowych	175
5.1. Amnesty International	175
5.2. Greenpeace	180
Literatura	183